

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

INVEST Eskişehir
Yatırım
Destek Ofisi
IN ESKİŞEHİR

ESKİŞEHİR

SAĞLIK TURİZMİ

SAĞLIK TURİZMİ GRUPLARI

TANI	TEDAVİ	ZİNDELİK
• Kan testleri • Kalp testleri • Kemik yoğunluk testleri • Yağ analizi vb.	• Diş • Kozmetik • Kardiyoloji • Ortopedi • Göz • Kanser • Organ nakli vb.	• Spa • Termal vb.

● Kaynak: **Bookman & Bookman, 2007: 43.**

DÜNYADA SAĞLIK TURİZMİ

Bölge	Piyasa Büyüklüğü (Milyar \$)			Ortalama Yıllık Büyüme Oranı (%)	
	2017	2019	2020	2017-2019	2019-2020
Asya - Pasifik	1,370.5	1,602.8	1,500.2	%8.1	%-6.4
Avrupa	1,168.3	1,288.6	1,141.5	%5.0	%-11.4
Latin Amerika - Karayipler	311.7	302.1	235.4	%-1.5	%-22.1
Kuzey Amerika	1,288.1	1,514.0	1,310.8	%8.4	%-13.4
Orta Doğu-Kuzey Afrika	104.7	120.9	107.7	%7.4	%-10.9
Sahra Altı Afrika	74.0	81.7	73.7	%5.1	%-9.8
TOPLAM	4,317.3	4,909.9	4,369.3	%6.6	%-11.0

● Kaynak: **Global Wellness Institute, 2021; 2.**

DÜNYADA SAĞLIK TURİZMİ ALT SEKTÖRLERİ

Alt Sektör	Piyasa Büyüklüğü (Milyar \$)			Ortalama Yıllık Büyüme Oranı (%)	
	2017	2019	2020	2017-2019	2019-2020
Kişisel Bakım ve Güzellik	1,021.6	1,097.3	955,2	%3.6	%-13.0
Sağlıklı Beslenme ve Kilo Verme	858.1	912.3	945.5	%3.1	%3.6
Fiziksel Aktivite	789.5	873.8	738.1	%5.2	%-15.5
Wellness Turizmi	617.0	720.4	435.7	%8.1	%-39.5
Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp	376.2	431.9	412.7	%7.1	%-4.5
Koruyucu ve Kişiselleştirilmiş Tıp ve Halk Sağlığı	328.3	359.1	375.4	%4.6	%4.5
Sağlık Emlak Sektörü	148.5	225.2	275.1	%23.2	%22.1
Zihinsel Sağlık	-	122.3	131.2	-	%7.2
SPA Sektörü	93.6	110.7	68.0	%8.7	%-38.6
İş Sağlığı	47.7	52.2	48.5	%4.6	%-7.0
Termal/Mineral Kaynaklar	56.1	64.0	39.1	%6.8	%-38.9
TOPLAM	4,317.3	4,909.9	4,369.3	%6.6	%-11.0

● Kaynak: *Global Wellness Institute, 2021; 4.*

TÜRKİYE SAĞLIK TURİZMİ GELİRLERİ

Yıllar	Sağlık Turizmi Geliri (1000\$)	Yıllık Değişim (%)	2016-2019 Arası Değişim (%)	Sağlık Turizmi Gelirlerinin Turizm Gelirleri İçerisindeki Payı (%)
2016	904.160	-	10,8	4,09
2017	1.020.134	12,8		3,88
2018	1.110.843	8,8		3,76
2019	1.394.015	25,4		4,04
2020	824.085	-40,8	-	6,87

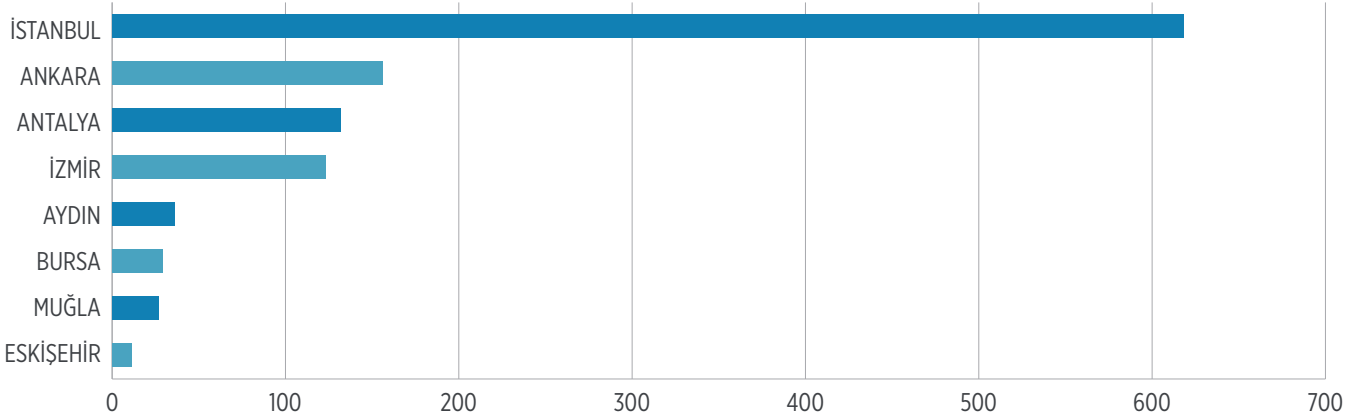
● Kaynak: TÜİK Ziyaret Amacına Göre Turizm Gelirleri, 2021.

TÜRKİYE'Yİ ZİYARET EDEN SAĞLIK TURİSTİ SAYISI

Yıllar	Sağlık Turisti Sayısı	Yıllık Değişim (%)	2016-2019 Arası Değişim (%)
2016	337.387	-	19,2
2017	433.297	28,4	
2018	551.478	27,3	
2019	662.087	20,1	
2020	338.149	-48,9	-

● Kaynak: TÜİK Geliş Nedenlerine Göre Çıkış Yapan Ziyaretçi Sayısı, 2021.

SAĞLIK TURİZMİ YETKİ BELGELİ TESİSİ SAYISI

● Kaynak: **Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2021.**

ESKİŞEHİR SAĞLIK TURİZMİ YETKİ BELGELİ TESİSLER (2021)

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi
Eskişehir Şehir Hastanesi
Eskişehir Yunus Emre Devlet Hastanesi
Eskişehir Ağız Ve Diş Sağlığı Hastanesi
Özel Acıbadem Hastanesi
Özel Gürlife Hastanesi
Özel Anadolu Hastanesi
Özel Eskişehir Göz Sağlığı Ve Hastalıkları Dal Merkezi
Özel Ümit Hastanesi
Özel Fiziomer Tıp Merkezi
Özel Dr.Mustafa Acar Muayenehanesi

● Kaynak: **Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü**

ESKİŞEHİR SAĞLIK KURUM VE KURULUŞLARI (2021)

Üniversite Hastanesi	1
Kamu Hastanesi	9
Kamu Dış Hastanesi	1
Özel Hastane	5
Özel Dış Hastanesi	1
Özel Tıp/Dal Merkezi	5
Özel Hekim Muayenehanesi	98
Özel Dış Hekimi Muayenehanesi	169
Özel Poliklinik	1
Özel Dış Polikliniği	18
Özel Ağız Ve Dış Sağlığı Merkezi	1

● Kaynak: **Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü**

ESKİŞEHİR HASTANELERİ YATAK SAYILARI (2021)

Eskişehir Osmangazi Üniversite Hastanesi	1010
Alpu İlçe Devlet Hastanesi	15
Beylikova İlçe Hastanesi	5
Günyüzü Şehit Melih Özcan İlçe Devlet Hastanesi	10
Mahmudiye İlçe Devlet Hastanesi	10
Mihalıççık Gün Sazak İlçe Devlet Hastanesi	14
Ağız Ve Dış Sağlığı Hastanesi	10
Eskişehir Şehir Hastanesi	1235
Yunus Emre Devlet Hastanesi	800

Çifteler Devlet Hastanesi	42
Sivrihisar Devlet Hastanesi	43
Özel Ümit Hastanesi	121
Özel Ümit Vişnelik Hastanesi	35
Özel Anadolu Hastanesi	46
Özel Gürlife Hastanesi	154
Özel Acıbadem Hastanesi	133
Özel Oldcitydent Hastanesi	10

● Kaynak: **Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü**

ESKİŞEHİR 2011-2021 SAĞLIK TURİZMİ HİZMETLERİ (BRANŞA GÖRE)

	Sayı	Oran
Kadın Hastalıkları ve Doğum	1764	13%
İç Hastalıkları	1286	9.7%
Genel Cerrahi	875	6.6%
Ortopedi ve Travmatoloji	841	6.3%
Göz Hastalıkları	726	5.5%
Kulak Burun Boğaz Hastalıkları	689	5.2%
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	682	5.1%
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon	629	4.7%
Deri ve Zührevi Hastalıklar	518	3.9%
Kardiyoloji	480	3.6%
Üroloji	437	3.3%

● Kaynak: **Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü**

ESKİŞEHİR 2011-2021 SAĞLIK TURİZMİ HİZMETLERİ (ÜLKELERE GÖRE)

	Sayı	Oran
Irak Cumhuriyeti	13704	54%
Afganistan İslam Cumhuriyeti	2416	9%
Suriye Arap Cumhuriyeti	2113	8%
İran İslam Cumhuriyeti	1119	4%
Azerbaycan Cumhuriyeti	648	2%
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	383	1.5%
Türkmenistan	309	1.2%
Almanya Federal Cumhuriyeti	280	1%
Kırgız Cumhuriyeti	252	1%
Somali Federal Cumhuriyeti	233	0.8%
Rusya Federasyonu	225	0.8%

● Kaynak: **Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü**

SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA GELEN HASTA SAYISI

Yıllar	Turistin Sağlığı Kapsamında Gelen Hasta Sayısı	Sağlık Turizmi Kapsamında Gelen Hasta Sayısı
2017	1646	61
2018	3071	16
2019	3631	246
2020	2848	103
2021	8893	3697

● Kaynak: **Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü**

KAMU HASTANELERİNDE YER ALAN BRANŞLAR

	Eskişehir Şehir Hastanesi		Yunus Emre Devlet Hastanesi	
Branşlar	Kadrolu	Aktif	Kadrolu	Aktif
Adli Tıp Uzmanı	1	1	1	1
Aile Hekimliği	2	1	1	3
Algoloji Uzmanı	0	0		
Anesteziyoloji Ve Reanimasyon Uzmanı	24	25	17	16
Beyin Ve Sinir Cerrahisi Uzmanı	7	7	5	4
Biyokimya Ve Klinik Biyokimya Uzmanı	8	7	7	7
Cerrahi Onkoloji	2	2		
Çocuk Cerrahisi Uzmanı	6	5	1	1
Çocuk Endokrinolojisi	1	1		
Çocuk Enfeksiyon Has.Uzmanı	1	1		
Çocuk Gastroentoloji	1	1		
Çocuk Hematoloji Ve Onkoloji Uzmanı	1	1		
Çocuk İmmünolojisi Ve Alerji Hastalıkları	2	2		
Çocuk Kardiyoloji Uzmanı	1	1		
Çocuk Nefroloji Uzmanı	1	1		
Çocuk Nöroloji	1	0		
Çocuk Radyoloji Uzmanı	1	1		
Çocuk Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Uzmanı	1	1		
Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Uzmanı	15	12	13	9
Çocuk Yoğun Bakım Uzmanı	1	1		
Deri Ve Zührevi Hastalıkları Uzmanı	5	5	5	4
El Cerrahisi	1	1		
Endokrinoloji Uzmanı	1	1		
Enfeksiyon Hastalıkları Uzmanı	6	6	7	6
Fizik Tedavi Ve Rehabilitasyon Uzmanı	9	7	8	8
Fizyoloji Uzmanı	2	1		

Gastroenteroloji Uzmanı	3	2	1	1
Gastroenterolojik Cerrahi Uzmanı	1	1		
Genel Cerrahi Uzmanı	12	11	14	13
Göğüs Cerrahisi Uzmanı	2	2	2	2
Göğüs Hastalıkları Ve Tüberküloz Uzmanı	9	9	5	5
Göz Hastalıkları Uzmanı	11	11	14	13
Halk Sağlığı	0	0		
Hematoloji Uzmanı	1	1	1	1
İç Hastalıkları Uzmanı	21	16	17	16
İlk Ve Acil Yardım Uzmanı	16	15	13	13
İmmünoloji Ve Alerji Hastalıkları	1	1		
Jinekoloji Cerrahi Ve Onkoloji	1	1		
Kadın Hastalıkları Ve Doğum Uzmanı	18	15	11	10
Kalp Ve Damar Cerrahisi Uzmanı	6	6	4	4
Kardiyoloji Uzmanı	10	10	4	4
Kliniknörofizyoloji Uzmanı	1	1		
Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Uzmanı	8	8	7	7
Meslek Hastalıkları Uzmanı	1	1		
Mikrobiyoloji Ve Klinik Mikrobiyo. Uzmanı	5	5	6	6
Nefroloji Uzmanı	1	1	1	1
Neonatoloji Uzmanı	2	2		
Nöroloji Uzmanı	8	8	9	7
Nükleer Tıp	5	5		
Ortopedi Ve Travmatoloji Uzmanı	13	13	11	11
Patoloji Uzmanı	8	8	6	6
Perinatoloji	2	2		
Plastik Ve Rekonstruktif Cerrahi Uzmanı	1	2	3	2
Radyasyon Onkoloji	7	7		
Radyoloji Uzmanı	15	15	10	10
Romatoloji Uzmanı	1	1	1	1
Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Uzmanı	13	11	7	8

Spor Hekimliği	1	1		
Tıbbi Genetik	1	1		
Tıbbi Mikoloji	1	1		
Tıbbi Onkoloji	1	1		
Üroloji Uzmanı	7	7	8	8
Yoğun Bakım Uzmanı	5	5	2	2

● Kaynak: **Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü**

ÖZEL HASTANELERİNDE YER ALAN BRANŞLAR

	ACIBADEM HASTANESİ		ÖZEL ÜMİT VIŞNELİK HASTANESİ		ÖZEL ÜMİT HASTANESİ		ÖZEL GÜRLİFE HOSPİTAL HASTANESİ		ANADOLU HASTANESİ	
UZMANLAR (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)	KADROLU OLARAK AKTİF ÇALIŞAN	PART-TIME ÇALIŞAN PERSONEL DAĞILIMI	KADROLU OLARAK AKTİF ÇALIŞAN	PART-TIME ÇALIŞAN PERSONEL DAĞILIMI	KADROLU OLARAK AKTİF ÇALIŞAN	PART-TIME ÇALIŞAN PERSONEL DAĞILIMI	KADROLU OLARAK AKTİF ÇALIŞAN	PART-TIME ÇALIŞAN PERSONEL DAĞILIMI	KADROLU OLARAK AKTİF ÇALIŞAN	PART-TIME ÇALIŞAN PERSONEL DAĞILIMI
ACİL TIP UZMANI	1									
ANESTEZİYOLOJİ	4	1	2	2	2	2	2		3	
BEYİN SİNİR CER.	2				2		1		1	
BİYOKİMYA	1		1		1		1		1	
ÇOCUK CERRAHİSİ	1		1			1				
ÇOCUK HAST.	5	2	2	1	4	2	2		3	1
DERİ-ZÜH.	2	1		3	1	1	1		2	
ENFEKSİYON HAST.		1				1	1			1
FİZİK TEDAVİ	1	1					1		1	
GENEL CER.	3			1	1	1	2		4	

GÖĞÜS CER.								1		
GÖĞÜS HAST.	1	1	1	1	1	1	1		1	
GÖZ HAST.	2	1	2	1	3	2	1		1	
İÇ HAST.	6	1	3		2	4	3		1	3
İLK VE ACİL YARDIM										1
KADIN HAST.VE DOĞUM	7		3	3	3	4	3		5	
KALP DAMAR CER.	2	2			1	2	3			1
KARDİYOLOJİ	3	2	1	1	4		2		2	
KULAK BURUN BOĞAZ HAST.	3		1	2	2	1	1		2	
MİKROBİYOLOJİ	1				1		1		1	
NÖROLOJİ	1			3	2	1	1		1	1
ORTOPEDİ	2	1	1		2	1	2		2	2
PLASTİK CERRAHİ	1			1	1		1			
RADYODİAGNOSTİK -Radyoloji	4	1	2		3	1	2		3	
RUH SAĞLIĞI VE HAST.	2	1					1			
ÜROLOJİ	3	1	1		1	1	1		1	

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

İşıktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mah. Damlalar Sok. Zeno İş Merkezi No:28
K:4 D:27 Tepebaşı/Eskişehir

Bilecik Yatırım Destek Ofisi

Bilecik 1. Organize Sanayi Bölgesi Gazi Bulvarı No:2
Bilecik Ticaret ve Sanayi Odası Binası Bilecik/Merkez

T. 0224 211 13 27 **F.** 0224 211 1329

 @tcbebk

 /bebka

 /tcbebk

 /tcbebk

 /tcbebk

bebka.org.tr